

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 142

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 21 februarie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 583 din 8 octombrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 503 alin. (2) pct. 3 și alin. (3) din Codul de procedură civilă	2–3
Decizia nr. 720 din 5 noiembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 60/2018 pentru modificarea și completarea art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002	4–6
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
146. — Hotărâre privind aprobarea contractelor de servicii publice pentru perioada 2020—31 decembrie 2021 în transportul feroviar public de călători	7–8
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 23 din 14 octombrie 2019 (Completul competent să judece recursul în interesul legii)	9–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 583**

din 8 octombrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 503 alin. (2) pct. 3 și alin. (3) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 503 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor în Dosarul nr. 291/57/2017 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.170D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere că instanța constituțională s-a mai pronunțat asupra unor critici similare, spre exemplu, prin Decizia nr. 819 din 11 decembrie 2018.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 29 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 291/57/2017, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 503 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației în anulare formulată împotriva unei decizii a Curții de Apel Alba Iulia prin care a fost respins apelul formulat de autoarea excepției de neconstituționalitate.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât limitează exercitarea contestației în anulare numai împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele de recurs. Or, în condițiile în care hotărârile judecătorești pronunțate în materia restituirii dreptului de proprietate — Legea nr. 165/2013 — nu sunt susceptibile de toate gradele de jurisdicție, fiind prevăzută doar calea de atac a apelului, și nu și cea a recursului, se apreciază că, în acest mod, sunt încălcate drepturile constituționale invocate.

6. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. În acest sens arată că apelul are caracter devolutiv, instanța de apel statuând în fapt și în drept.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții, spre exemplu, Decizia nr. 483 din 23 iunie 2015.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare, îl reprezintă dispozițiile art. 503 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură civilă. Având în vedere motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține ca obiect al acesteia dispozițiile art. 503 alin. (2) pct. 3 și alin. (3) din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins:

— Art. 503 alin. (2) pct. 3: „(2) *Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când: [...]*

3. *instanța de recurs, respingând recursul sau admitându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen;*”

— Art. 503 alin. (3): „(3) *Dispozițiile alin. (2) pct. 1, 2 și 4 se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanțelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs.*”

12. În ceea ce privește obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că, ulterior sesizării sale, dispozițiile art. 503 alin. (3) din Codul de procedură civilă au fost modificate prin Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.074 din 18 decembrie 2018, având în prezent următorul cuprins: „(3) *Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanțelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs.*”

13. Având în vedere Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care instanța de contencios constituțional a statuat că sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din

vigoare, Curtea va analiza dispozițiile legale criticate în forma anterioară modificării aduse prin Legea nr. 310/2018.

14. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și ale art. 21 privind accesul liber la justiție.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că a mai examinat dispozițiile legale criticate din perspectiva unor critici similare, spre exemplu, prin Decizia nr. 57 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 453 din 31 mai 2018, constatând constituționalitatea acestora. Curtea a reținut că apelul este o cale de atac ordinară și devolutivă — prin care se rejudecă în fond cauza — spre deosebire de recurs, care are caracter nedevelopativ în configurația actualului Cod de procedură civilă. Totodată, apelul poate fi formulat pentru orice motiv de fapt și de drept. Fiind o cale de atac ordinară, legea nu stabilește în mod expres motivele pentru exercitarea apelului și, prin urmare, acesta poate fi formulat pentru orice motiv de netemeinicie sau de nelegalitate a hotărârii atacate, precum și pentru oricare dintre motivele pe care legea le prevede pentru exercitarea căilor extraordinare de atac.

16. Ca atare, lipsa posibilității de a exercita contestația în anulare pentru omisiunea instanței de apel de a cerceta „un motiv de casare” este o consecință firească a caracterului ordinar și devolutiv al apelului, fără a aduce atingere principiului egalității în fața legii și accesului liber la justiție.

17. Curtea a mai observat că o eventuală admitere a excepției de neconstituționalitate ar transforma calea extraordinară de atac a contestației în anulare speciale într-o cale de atac ordinară, din moment ce instanța care va soluționa contestația în anulare ar trebui să reanalizeze motivele de apel, acestea nefiind structurate de lege ca atare, ci putând fi orice critici formulate de apelant cu privire la hotărârea instanței care a judecat fondul.

18. Având în vedere că, până în prezent, nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele deciziei mai sus menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

19. Distinct de cele arătate, Curtea reține că, ulterior sesizării sale în prezenta cauză, precum și pronunțării deciziei

antereferite, Parlamentul a modificat dispozițiile art. 503 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în sensul dorit de autoarea excepției de neconstituționalitate. Astfel, în prezent, enumerarea de la art. 503 alin. (3) din Codul de procedură civilă include și art. 503 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură civilă. Acest fapt, în sine, nu reprezintă un temei care să ridice problema unei eventuale modificări a jurisprudenței constante a Curții. Constatarea, în trecut, a constituționalității soluției legislative criticate în prezenta cauză nu poate fi înțeleasă decât în sensul că aceasta se situează în marja de apreciere a legiuitorului primar în reglementarea contestației în anulare, cale extraordinară de atac, în particular a hotărârilor împotriva cărora poate fi exercitată, precum și a motivelor pentru care poate fi formulată.

20. Așa cum a subliniat Curtea în Decizia nr. 828 din 11 decembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 5 aprilie 2019, paragraful 18, prin care a constatat constituționalitatea dispozițiilor art. 503 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în privința condițiilor de exercitare a căilor de atac, legiuitorul poate să reglementeze termenele de declarare a acestora, forma în care trebuie să fie făcută declarația, conținutul său, instanța la care se depune, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate și altele de același gen, fără ca prin aceasta să se aducă atingere dreptului în substanța sa ori principiilor și textelor constituționale de referință. Astfel, Curtea de la Strasbourg, în Hotărârea din 12 noiembrie 2002, pronunțată în *Cauza Bělès și alții împotriva Republicii Cehe*, paragraful 61, a constatat că dreptul de acces la un tribunal nu este absolut și se pretează la limitări implicit admise, având în vedere că presupune reglementarea din partea statului, care se bucură, în această privință, de o anumită marjă de apreciere.

21. Ca atare, constatarea constituționalității soluției legislative criticate în cauza de față și care a fost înlocuită de către Parlament prin Legea nr. 310/2018 nu poate fi înțeleasă ca o statuare a faptului că această soluție era/este singura compatibilă cu Constituția.

22. De altfel, aceste ultime aspecte au fost reținute și în Decizia nr. 495 din 17 septembrie 2019*, nepublicată încă la data pronunțării prezentei decizii.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor în Dosarul nr. 291/57/2017 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 503 alin. (2) pct. 3 și alin. (3) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 octombrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

* Decizia nr. 495 din 17 septembrie 2019 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 4 noiembrie 2019.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 720

din 5 noiembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 60/2018 pentru modificarea și completarea art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Bianca Drăghici	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, excepție ridicată de Societatea Swiso Rent a Car — S.R.L., cu sediul în Ploiești, în Dosarul nr. 24.523/281/2016 al Tribunalului Prahova — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.839D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca inadmisibilă, întrucât criticile formulate vizează o problemă de interpretare și aplicare a legii, respectiv de determinare a persoanei considerate „utilizator” și care se face vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 8 alin. (11) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 1 noiembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 24.523/281/2016, **Tribunalul Prahova — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România.** Excepția a fost ridicată de Societatea Swiso Rent a Car — S.R.L., cu sediul în Ploiești, în calea de atac a apelului formulat împotriva Sentinței civile nr. 2.660 din 20 martie 2017, pronunțată de Judecătoria Ploiești într-o cauză având ca obiect soluționarea unei plângeri formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a unei contravenții reglementate prin dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 15/2002.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că prin textul de lege criticat se instituie un tratament discriminatoriu, întrucât sancțiunea pentru fapta de a circula fără peaj valabil este aplicată deținătorului înscris în certificatul de înmatriculare, în baza datelor furnizate de către Ministerul Afacerilor Interne. În speță, fapta de a circula pe drumurile publice cu un autovehicul nu îi poate fi atribuită unei persoane juridice, ci doar unei

persoane fizice. Baza de date a Ministerului Afacerilor Interne — Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor nu este un organism care stabilește calitatea contravențională a unei persoane, ci o structură care are evidența autovehiculelor înmatriculate în România.

6. Autoarea excepției afirmă că societatea are ca obiect de activitate închirierea de autovehicule, activitate ce se desfășoară potrivit dispozițiilor Legii nr. 38/2003 privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere. În acest context, se arată că art. 25 alin. (4) din Legea nr. 38/2003 stabilește că taxele de parcare, de acces, de drum sunt suportate de chiriașul autovehiculului. Prin urmare, sancționarea persoanei înscrise în baza de date a Ministerului Afacerilor Interne ori de câte ori altcineva circulă cu acel autovehicul fără peaj instituie o prezumție absolută de vinovăție în sarcina proprietarului, prezumție care reprezintă o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție.

7. În final, se susține că între art. 25 alin. (4) din Legea nr. 38/2003 și art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 există o contradicție, în sensul că, pe de o parte, se stabilește că taxele de drum, parcare, acces sunt suportate de chiriaș, iar, pe de altă parte, că pentru sancțiunea de a circula fără peaj sunt sancționați deținătorii de drept ai autovehiculelor.

8. **Tribunalul Prahova — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate trebuie respinsă, având în vedere că, potrivit art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, responsabilitatea achitării tarifului de trecere revine, în exclusivitate, utilizatorilor români, iar, potrivit art. 1 alin. (1) lit. b) din același act normativ, utilizatorii români sunt „*persoanele fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în România (...)*”. Așadar, autoarea excepției de neconstituționalitate pleacă de la premisa potrivit căreia, în situația în care conducătorul vehiculului nu este aceeași persoană cu utilizatorul, responsabilitatea achitării tarifului de trecere trebuie mutată în sarcina conducătorului vehiculului. Or, textul anterior menționat din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 prevede că responsabilitatea achitării tarifului de trecere aparține, în exclusivitate, utilizatorilor români. De asemenea, dreptul de acces la justiție nu este unul absolut, orice restricție fiind admisă atât timp cât nu aduce atingere dreptului de acces la un tribunal în substanța sa, egalitatea persoanelor în fața legii nu este încălcată, deoarece petenta beneficiază de drepturile și libertățile consacrate de lege și are obligațiile prevăzute de Constituție și alte legi.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată, având în vedere că din examinarea conținutului acestor prevederi nu rezultă — în mod evident — niciun fel de dispoziții de natură să încalce prevederile constituționale invocate de petentă, care își exercită, în prezenta

cauză, fără niciun fel de impedimente, inclusiv dreptul fundamental privind accesul liber la justiție. De altfel, criticile petentei vizează, mai degrabă, aspecte de interpretare și aplicare a legii, respectiv de determinare a persoanei care are calitatea de „utilizator” în sensul Ordonanței Guvernului nr. 15/2002 și — în mod implicit — de constatare a săvârșirii de către acesta a contravenției prevăzute la art. 8 alin. (1) din același act normativ, constând în utilizarea „fără peaj valabil” a unui/unor sector/sectoare de drumuri, poduri, tunele sau trecători, care fac parte din rețeaua de drumuri naționale din România, pe care se aplică tariful de trecere/peajul, astfel cum sunt definite/reglementate prin Ordonanța Guvernului nr. 15/2002.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 82 din 1 februarie 2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare, în următoarea redactare: *„În cazul utilizatorilor români, dacă se constată prin intermediul sistemelor de camere video lipsa rovinietei valabile sau a peajului valabil, în baza datelor privind utilizatorul vehiculului, furnizate de Ministerul Afacerilor Interne — Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor, personalul care efectuează controlul conform alin. (2) lit. c) pct. (ii) aplică sancțiunea și încheie procesul-verbal de constatare a contravenției.”*

14. Curtea observă că alin. (2) lit. c) pct. (ii) din art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, la care fac trimitere dispozițiile criticate, prevede că, în situația contravențiilor prevăzute la art. 8, constatarea acestora se face de către personalul Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A., care efectuează controlul pe rețeaua de drumuri naționale din România, prin intermediul sistemelor de camere video.

15. Curtea reține că, ulterior sesizării Curții Constituționale, prin art. I pct. 1 din Legea nr. 60/2018 pentru modificarea și completarea art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 227 din 14 martie 2018, dispozițiile legale criticate au fost modificate în sensul că *„În cazul utilizatorilor români, dacă se constată prin intermediul sistemelor de camere video lipsa rovinietei valabile sau a peajului valabil, în baza datelor privind utilizatorul vehiculului, furnizate de Ministerul Afacerilor Interne — Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor, personalul care efectuează controlul conform alin. (2) lit. c) pct. (ii) constată săvârșirea contravenției, încheie procesul-verbal de constatare a contravenției și aplică sancțiunea contravențională”*. Însă, prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea a stabilit că sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este

constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. Astfel, se constată că, deși nu mai sunt în vigoare, dispozițiile de lege criticate produc în continuare efecte juridice în cauză. Prin urmare, obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 60/2018 pentru modificarea și completarea art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002.

16. Autoarea excepției consideră că dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 15 alin. (1) referitor la universalitate, ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi și ale art. 21 alin. (3) referitor la accesul liber la justiție.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că în jurisprudența sa a statuat că dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 15/2002 au ca obiect tarifarea utilizării și a trecerii pe rețeaua de drumuri naționale din România și instituirea reguli speciale privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, pentru diferite categorii de autovehicule și de proprietari și utilizatori ai acestora, stabilind același regim juridic în cadrul fiecărei categorii și prevăzând în mod diferit de la o categorie la alta, în funcție de particularitățile acestora (a se vedea în acest sens Decizia nr. 257 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 381 din 27 iunie 2013).

18. Analizând cuprinsul dispozițiilor de lege criticate, Curtea observă că Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 prevede la art. 1 alin. (1) lit. b), f), p) și q) că: utilizatori sunt persoanele fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în România, denumite în continuare utilizatori români, respectiv persoanele fizice ori juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în alte state, denumite în continuare utilizatori străini; tariful de trecere reprezintă o anumită sumă care se plătește pentru un vehicul în funcție de distanța parcursă pe un sector de drum, pod, tunel sau trecătoare de munte, care face parte din rețeaua de drumuri naționale din România, și de tipul vehiculului; peajul reprezintă înregistrarea în format electronic a tarifului de trecere; trecere reprezintă parcurgerea, o singură dată, într-un sens, a unei distanțe de pe un sector de drum, pod, tunel sau trecătoare de munte, care face parte din rețeaua de drumuri naționale din România, pe care se aplică tariful de trecere.

19. Curtea reține că, potrivit art. 7 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, responsabilitatea achitării corespunzătoare a tarifului de trecere revine în exclusivitate utilizatorilor.

20. Referitor la noțiunea de „utilizator” reglementată de dispozițiile ordonanței, se observă că, în jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a statuat că, deși în limbajul comun termenul „utilizator” poate evoca acea persoană care conduce la un moment dat autovehiculul, legiuitorul a oferit o definiție legală, circumscrisă domeniului în care norma a fost edictată. Astfel, acesta a optat pentru stabilirea obligației de plată a tarifului de utilizare în sarcina celui înscris în certificatul de înmatriculare, în considerarea faptului că, teoretic, același autovehicul poate fi folosit, temporar și succesiv, de mai multe persoane. Or, ar fi avut loc o relativizare a obligației plății acestui tarif în ipoteza în care legiuitorul ar fi conferit responsabilitatea plății persoanei care era conducător al autovehiculului la momentul depistării acestuia în trafic fără a fi fost achitat acest tarif. Scopul introducerii unui asemenea tarif l-a reprezentat îmbunătățirea calității rețelei de drumuri naționale, obiectiv preconizat a fi îndeplinit inclusiv prin contribuția fiecărui deținător legal de autovehicule.

21. Totodată, Curtea a statuat că prezumția legală referitoare la sfera persoanelor care sunt considerate a fi utilizatori este o prezumție relativă, care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă, persoana sancționată contravențional având posibilitatea de a demonstra că, la data constatării săvârșirii contravenției, nu întrunea condițiile precizate în art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 pentru a fi considerată utilizator al autovehiculului care a circulat în lipsa achitării tarifului de utilizare a rețelei de drumuri naționale și a fi sancționată în consecință.

22. În sensul celor de mai sus, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin mai multe decizii, cum sunt, spre exemplu: Decizia nr. 385 din 26 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 383 din 7 iunie 2012, Decizia nr. 623 din 12 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 23 iulie 2012, Decizia nr. 465 din 14 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 7 ianuarie 2014, Decizia nr. 217 din 9 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 18 iunie 2013, Decizia nr. 250 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408 din 5 iulie 2013, Decizia nr. 371 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 718 din 21 noiembrie 2013, Decizia nr. 303 din 13 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 476 din 31 iulie 2013, și Decizia nr. 459 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 13 august 2015.

23. Cu privire la critica de neconstituționalitate formulată din perspectiva unui pretins tratament discriminatoriu, se reține că, prin Decizia nr. 303 din 13 iunie 2013, precitată, Curtea a constatat ca neîntemeiată critica potrivit căreia sancțiunea pentru nerespectarea obligației de a deține rovinietă pentru circulația pe rețeaua de drumuri naționale din România, aplicată persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare al autovehiculului, care au în proprietate sau pot folosi în baza unui drept legal vehiculele, iar nu conducătorului auto, ar conduce la crearea unei discriminări între cele două categorii. Curtea a reținut, pe de o parte, că certificatul de înmatriculare al autovehiculului este acel act în baza căruia autovehiculul poate circula legal pe drumurile publice, astfel încât se poate prezuma că autovehiculul se află în proprietatea persoanei sau, după caz, în folosința persoanei înscrise în acest certificat, iar, pe de altă parte, nicio normă legală nu interzice

încredințarea spre folosință a autovehiculului unei alte persoane, cu singura condiție să posedă permis de conducere valabil pentru categoria respectivă de autovehicul. În acest din urmă caz, persoana înscrisă în certificatul de înmatriculare își asumă întreaga responsabilitate, inclusiv riscul ca autovehiculul să fie folosit și pe rețeaua de drumuri naționale, unde deținerea unei roviniete este obligatorie, așa încât vina de a nu deține rovinietă îi aparține. Totodată, deținătorul sau, după caz, cel care folosește în mod legal autovehiculul are acțiunea în regres împotriva persoanei căreia i-a fost încredințat autovehiculul, dacă aceasta a depășit termenii și condițiile în care i-a fost încredințat autovehiculul și a circulat pe rețeaua de drumuri naționale fără rovinietă (a se vedea Decizia nr. 623 din 12 iunie 2012, precitată). Ca atare, având în vedere critica de neconstituționalitate formulată, considerentele deciziei menționate sunt aplicabile *mutatis mutandis*.

24. Totodată, Curtea nu poate fi reține nici critica de neconstituționalitate raportată la prevederile constituționale ale art. 21 alin. (3), întrucât, potrivit art. 10¹ din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției poate fi atacat în fața judecătoriei pe a cărei rază teritorială domiciliază sau își are sediul contravenientul, iar împotriva acestei hotărâri se poate formula apel, potrivit art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu ale cărei prevederi se completează Ordonanța Guvernului nr. 15/2002. De asemenea, potrivit art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, instanța competentă să soluționeze plângerea, după ce verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen, ascultă pe cel care a făcut-o și pe celelalte persoane citate, dacă aceștia s-au prezentat, administrează orice alte probe prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal, și hotărăște asupra sancțiunii, despăgubirii stabilite, precum și asupra măsurii confiscării. Din sintagma „administrează orice alte probe prevăzute de lege”, precum și din faptul că, potrivit art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, dispozițiile acesteia se completează cu cele ale Codului de procedură civilă, prin Decizia nr. 396 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 23 august 2018, Curtea a reținut că, la solicitarea părților sau prin dispoziția instanței, se poate administra inclusiv proba cu expertiză, astfel încât susținerile autoarei excepției nu pot fi primite.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Swiso Rent a Car — S.R.L., cu sediul în Ploiești, în Dosarul nr. 24.523/281/2016 al Tribunalului Prahova — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, în forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 60/2018 pentru modificarea și completarea art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Prahova — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 5 noiembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Bianca Drăghici

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind aprobarea contractelor de servicii publice pentru perioada 2020—31 decembrie 2021 în transportul feroviar public de călători

Având în vedere dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1.370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1.191/69 și nr. 1.107/70 ale Consiliului, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 38 și 39¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și al art. 2 alin. (1) lit. h), i) și j) și art. 6 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2016 privind înființarea Autorității de Reformă Feroviară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 53/2017,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă Contractul de servicii publice, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data de 31 decembrie 2021, al Societății Naționale de Transport Feroviar de Călători „C.F.R. Călători” — S.A., prevăzut în anexa nr. I.

Art. 2. — Se aprobă Contractul de servicii publice, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data de 31 decembrie 2021, al Societății Comerciale REGIO CĂLĂTORI — S.R.L., prevăzut în anexa nr. II.

Art. 3. — Se aprobă Contractul de servicii publice, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data de 31 decembrie 2021, al Societății Comerciale INTERREGIONAL CĂLĂTORI — S.R.L., prevăzut în anexa nr. III.

Art. 4. — Se aprobă Contractul de servicii publice, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data de 31 decembrie 2021, al Societății Comerciale TRANSFEROVIAR CĂLĂTORI — S.R.L., prevăzut în anexa nr. IV.

Art. 5. — Se aprobă Contractul de servicii publice, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data de 31 decembrie 2021, al Societății ASTRA TRANS CARPATIC — S.R.L., prevăzut în anexa nr. V.

Art. 6. — Se aprobă Contractul de servicii publice, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data de 31 decembrie 2021, al Societății Comerciale SOFTRANS — S.R.L., prevăzut în anexa nr. VI.

Art. 7. — (1) În anul 2020, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, compensația serviciilor publice sociale pentru transportul feroviar de călători se acordă în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1), (3), (6)—(8) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Regulamentului (CE) nr. 1.370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1.191/69 și 1.107/70 ale Consiliului, astfel:

a) pe total sistem, compensația de serviciu public programată a fi acordată pentru obligația de serviciu public aprobată în transportul feroviar de călători se distribuie 35% în funcție de indicatorul călători-km și 65% în funcție de indicatorul tren-km;

b) pe total sistem, compensația de serviciu public programată, aferentă indicatorului călători-km, se acordă în proporție de 20% pentru trenurile Interregio și în proporție de 80% pentru trenurile Regio;

c) pentru fiecare operator de transport feroviar de călători, procentul maxim al compensației de serviciu public anual de acordat cuprinde cota de profit de maximum 3% și nu poate depăși 60% din total veniturile totale pentru trenurile Interregio și 87% din total veniturile totale pentru trenurile Regio.

(2) Valorile compensației de serviciu public acordate în anul 2020, potrivit alin. (1), pentru obligația de serviciu public aprobată, stabilite potrivit legii, sunt următoarele:

a) pentru trenurile Interregio, 25,0208 lei pe mia de călători-km și 13.235,3568 lei pe mia de tren-km;

b) pentru trenurile Regio, 180,0917 lei pe mia de călători-km și 13.235,3568 lei pe mia de tren-km.

(3) În situația în care indicatorii realizați de operatori nu ating nivelul programat, acordarea compensației de serviciu public se face potrivit realizării fiecărui indicator în parte, dar nu mai mult decât contravaloarea indicatorului aprobat prin prezentul contract și ulterior prin acte adiționale, în condițiile legii.

(4) În situația prevăzută la alin. (3), operatorul are dreptul și poate solicita cota de profit de maximum 3% pentru serviciul de transport feroviar realizat, cu condiția respectării tuturor condiționalităților cuprinse în prezenta hotărâre și în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Începând cu anul 2020, nerealizarea veniturilor minime obligatorii stabilite în anexa nr. 5 lit. B la contractele din anexele nr. I—VI va conduce la penalizarea operatorului prin diminuarea compensației cu suma nerealizată din total venituri minime obligatorii.

Art. 8. — Compensația de serviciu public se acordă pentru efectuarea obligației de serviciu public, potrivit legii, în baza indicatorilor tren-km și călător-km, astfel:

a) operatorului de transport feroviar de călători cu capital de stat, pentru serviciul de transport feroviar efectuat pe infrastructura interoperabilă și neinteroperabilă, închiriată sau neînchiriată, în condițiile legii;

b) operatorilor de transport de călători cu capital privat, pentru serviciul de transport feroviar efectuat pe infrastructura interoperabilă, neinteroperabilă neînchiriată, administrată în condițiile legii de către Compania Națională de Căi Ferate „C.F.R.” — S.A., și pe infrastructura neinteroperabilă închiriată, în baza angajamentului ferm încheiat cu gestionarul de infrastructură în condițiile legii și ale prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 643/2011 pentru aprobarea Condițiilor de închiriere de către Compania Națională de Căi Ferate „C.F.R.” — S.A. a unor părți ale infrastructurii feroviare neinteroperabile, precum și gestionarea acestora, cu modificările ulterioare.

Art. 9. — În scopul asigurării continuității serviciului public de transport feroviar de călători, acordarea compensației se va face după cum urmează:

a) în cazul în care legea bugetului nu a fost aprobată până la finele anului anterior, în lunile până la aprobarea bugetului de stat, sumele acordate de la bugetul de stat vor fi în limita a 1/12 din sumele alocate prin contractele/actele adiționale aprobate pentru anul anterior;

b) în cazul în care legea bugetului de stat a fost aprobată, dar contractele se aprobă ulterior începerii anului bugetar, dar nu mai târziu de 30 iunie, serviciile prestate până la data la care contractele se aprobă se decontează după aprobarea contractelor, conform prevederilor contractuale, în limitele bugetare anuale aprobate prin legea bugetului de stat, cu respectarea prevederilor legale în domeniul ajutorului de stat;

c) după aprobarea legii bugetului de stat/ca urmare a rectificărilor bugetare, a contractelor/actelor adiționale, după caz, regularizarea sumelor acordate se face potrivit prevederilor contractelor/actelor adiționale încheiate;

d) până la încheierea actului adițional și a filei de repartizare a creditelor bugetare corespunzătoare actului adițional, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, prin Autoritatea pentru Reformă Feroviară, va acorda lunar operatorilor de transport feroviar compensația în cuantum de 1/12 din prevederile contractelor/actelor adiționale încheiate în anul anterior, astfel:

(i) după aprobarea contractelor/actelor adiționale anuale, regularizarea sumelor acordate se face potrivit prevederilor contractelor/actelor adiționale încheiate;

(ii) pentru contractele încheiate în anul anterior, valoarea compensației ce se va acorda operatorilor de transport feroviar public de călători se va calcula direct proporțional cu numărul de luni pentru care s-a încheiat contractul, iar compensația va fi în cuantum de $1/n$, unde „n” reprezintă numărul lunilor din anul anterior pentru care s-a încheiat contractul.

Art. 10. — Operatorii de transport feroviar public de călători care încheie contracte de servicii publice au următoarele obligații:

a) să asigure, începând cu data de 1 ianuarie 2021, interoperabilitatea sistemelor de ticketing cu baza de date comună a Autorității pentru Reformă Feroviară, în conformitate cu reglementările în vigoare, pentru crearea unei baze de date comune;

b) să implementeze un sistem contabil integrat, până la data de 30 septembrie 2021, care va permite detalierea pe conturi analitice a cheltuielilor și veniturilor eligibile aferente obligației de serviciu public.

Art. 11. — (1) Autoritatea pentru Reformă Feroviară va demara procedurile de negociere pentru atribuirea contractelor

de servicii publice pe criterii competitive, conform prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.370/2007, începând cu data de 30 septembrie 2021.

(2) Autoritatea pentru Reformă Feroviară va implementa, până la data de 30 septembrie 2021, un model național de transport.

(3) Până la data de 30 septembrie 2021, Autoritatea pentru Reformă Feroviară va propune Ministerului Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor aprobarea prin ordin al ministrului transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor, cu avizul Consiliului Concurenței, a actelor adiționale care să conțină și indicatori de performanță/calitate suplimentari, precum și un sistem de penalizare în cazul neîndeplinirii acestora, respectiv modalități de stimulare a eficienței operatorilor de transport feroviar de călători.

Art. 12. — Autoritatea pentru Reformă Feroviară va defini obligația de serviciu public de transport feroviar de călători până cel târziu la data de 31 decembrie 2021.

Art. 13. — Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, Autoritatea pentru Reformă Feroviară și Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători „C.F.R. Călători” — S.A., Societatea „Regio Călători” — S.R.L., Societatea Comercială „Interregional Călători” — S.R.L., Societatea Comercială „Transferoviar Călători” — S.R.L., Societatea „Astra Trans Carpatic” — S.R.L., Societatea Comercială „Softrans” — S.R.L. vor actualiza anual prin ordin al ministrului transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor, în condițiile legii, contractele de servicii publice prevăzute la art. 1—6, după adoptarea legii bugetului de stat și, după caz, ca urmare a rectificărilor bugetare.

Art. 14. — În conformitate cu dispozițiile art. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1.370/2007, contractele prevăzute în anexele nr. I—VI pot fi amendate, prin acte adiționale, în sensul definirii unor obligații de servicii suplimentare, inclusiv formule de calcul, care să fie în concordanță cu principiile de la nivel european aferente compensației pentru serviciul public de transport feroviar de călători. Actele adiționale pentru perioada 1 ianuarie 2021 — 31 decembrie 2021 la contractele menționate în anexele nr. I—VI vor fi avizate de Consiliul Concurenței înainte de aprobarea acestora prin ordin al ministrului transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor, după aprobarea bugetului de stat și, după caz, ca urmare a rectificărilor bugetare.

Art. 15. — Pentru respectarea prevederilor art. 2 alin. (1) lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2016, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 53/2017, se mandatează Autoritatea pentru Reformă Feroviară să semneze, în numele statului, contractele prevăzute în anexele nr. I—VI, precum și actele adiționale ale acestora.

Art. 16. — Anexele nr. I—VI*) fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
LUDOVIC ORBAN

Contrasemnează:

Ministrul transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor,
Lucian Nicolae Bode
p. Ministrul afacerilor externe,
Dănuț Sebastian Neculăescu,
secretar de stat
Ministrul finanțelor publice,
Vasile-Florin Cițu

București, 20 februarie 2020.
Nr. 146.

*) Anexele nr. I—VI se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 142 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 23**din 14 octombrie 2019**

Dosar nr. 3.162/1/2018

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici Eugenia Voichecki	— președintele Secției I civile — președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele delegat al Secției de contencios administrativ și fiscal
Simona Cristina Neniță	— pentru președintele Secției penale
Mihaela Tăbârcă	— judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca	— judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Paraschiv	— judecător la Secția I civilă
Simona Gina Pietreanu	— judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Marian Budă	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Petronela Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Gheza Attila Farmathy	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mona Magdalena Baciu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Oana Burnel	— judecător la Secția penală
Dan Andrei Enescu	— judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursul în interesul legii este legal constituit, în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. (1) din Codul de procedură civilă, raportat la art. 27² alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Diana Berlic.

La ședința de judecată participă magistratul-asistent Ileana Peligrad, desemnat pentru această cauză în conformitate cu dispozițiile art. 27² din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de către Colegiul de conducere al Curții de Apel București cu privire la următoarea problemă de drept: „în

interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, republicată, raportat la art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului sau, după caz, art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, art. 632 alin. (2) și art. 272 din Codul de procedură civilă ori, după caz, art. 5 din Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, republicată, contractul privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului poate constitui titlu executoriu?”.

Magistratul-asistent învederează că la termenul din 16 septembrie 2019 a fost amânată cauza, conform încheierii existente la dosarul cauzei, și a fost depusă opinia științifică întocmită de prof. univ. Corneliu Bârsan la solicitarea B.N.P. PARIBAS Personal Finance — S.A. Sucursala București, după care președintele completului de judecată acordă cuvântul reprezentantului procurorului general asupra recursului în interesul legii.

Reprezentantul procurorului general a arătat că își menține concluziile formulate la termenele anterioare, în sensul admiterii recursului în interesul legii și al pronunțării unei hotărâri prin care să se asigure aplicarea și interpretarea unitară a legii cu privire la problema de drept sesizată, arătând că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 este cadrul normativ care reglementează regimul juridic al contractelor de credit pentru consumatori, iar legea-cadru instituie forma scrisă a contractelor de credit în care sunt implicați consumatorii atât pentru cele încheiate clasic, pe hârtie, cât și pentru cele încheiate într-o modalitate electronică, adică pe un „alt suport durabil”.

Susține și că inserarea art. 8 în Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 nu este decât expresia opțiunii legiuitorului pentru sistemul informațional, acesta fiind mult mai performant în raport cu celelalte sisteme de stabilire a momentului încheierii contractelor la distanță, inclusiv cel adoptat de Codul civil, preferința pentru acest sistem decurgând tocmai din necesitatea asigurării unui cât mai înalt grad de protecție a consumatorilor care contractează servicii financiare la distanță, textul având în același timp caracter supletiv, întrucât părțile pot conveni și altfel.

Președintele completului, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele:

I. Temeiul juridic al recursului în interesul legii

1. Articolul 514 din Codul de procedură civilă prevede astfel: „Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere

al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești”.

II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție. Obiectul recursului în interesul legii

2. Sesizarea s-a făcut de către Colegiul de conducere al Curții de Apel București, atașându-se, în dovedirea practicii neunitare, jurisprudența relevantă.

3. Recursul în interesul legii vizează următoarea problemă de drept: *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 raportat la art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau, după caz, art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, art. 632 alin. (2) și art. 272 din Codul de procedură civilă ori, după caz, art. 5 din Legea nr. 455/2001, contractul privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului poate constitui titlu executoriu?*

4. În concret, subiectul sesizării privește caracterul de titlu executoriu al contractelor încheiate la distanță în condițiile Ordonanței Guvernului nr. 85/2004 atunci când debitorul nu a semnat contractul, dar se face proba acestuia cu un contract semnat de creditor, cu un extras de cont sau altă dovadă similară din care rezultă că suma a fost virată în contul debitorului sau, după caz, a fost ridicată de către acesta și cu confirmarea, prin e-mail sau S.M.S., din partea debitorului că a acceptat oferta de creditare și a creditorului că a acceptat comanda debitorului.

III. Cadrul normativ

5. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

a) Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Ordonanța Guvernului nr. 85/2004*:

„Art. 3. — În sensul prezentei ordonanțe, termenii și expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

a) *contract la distanță* — contractul de furnizare de servicii financiare încheiat între un furnizor și un consumator, în cadrul unui sistem de vânzare la distanță sau al unui sistem de furnizare de servicii organizat de către furnizor care utilizează în mod exclusiv, înainte și la încheierea acestui contract, una sau mai multe tehnici de comunicație la distanță;

b) *serviciu financiar* — orice serviciu bancar, de credit, de asigurare, pensii individuale, servicii de investiții financiare reglementate de Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, sau orice servicii referitoare la plata în natură; (...)

e) *tehnică de comunicație la distanță* — orice mijloc care, fără a necesita prezența fizică simultană a celor două părți, consumator și furnizor, poate fi folosit pentru comercializarea ori promovarea la distanță a serviciilor financiare;

f) *suport durabil* — orice instrument ce permite consumatorului păstrarea informațiilor ce îi sunt comunicate și accesul la acestea pentru o perioadă de timp corespunzătoare scopului informației, cu posibilitatea de a fi consultate ori de câte ori este necesar, și care să permită reproducerea nemodificată a conținutului lor; (...)

Art. 8. — Dacă părțile nu au convenit altfel, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare îl constituie momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa.”

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu

modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006*:

„Art. 120. — Contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii.”

c) Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancale, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Legea nr. 93/2009*:

„Art. 52. — (1) Contractele de credit încheiate de o instituție financiară nebancaară, precum și garanțiile reale și personale afectate garanției creditului constituie titluri executorii.”

d) Codul de procedură civilă:

„Art. 266. — Înscrișul pe suport informatic este admis ca probă în aceleași condiții ca înscrișul pe suport hârtie, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de lege.

(...)

Art. 272. — Înscrișul sub semnătură privată este acela care poartă semnătura părților, indiferent de suportul său material. El nu este supus niciunei formalități, în afara excepțiilor anume prevăzute de lege.

(...)

Art. 282. — (1) Când datele unui act juridic sunt redade pe un suport informatic, documentul care reproduce aceste date constituie instrumentul probator al actului, dacă este inteligibil și prezintă garanții suficiente de serioase pentru a face deplină credință în privința conținutului acestuia și a identității persoanei de la care acesta emană.

(2) Pentru a aprecia calitatea documentului, instanța trebuie să țină seama de circumstanțele în care datele au fost înscrise și documentul care le-a reproduș.

Art. 283. — Înscrierea datelor unui act juridic pe suport informatic este prezumată a prezenta garanții suficiente de serioase pentru a face deplină credință în cazul în care ea este făcută în mod sistematic și fără lacune și când datele înscrise sunt protejate contra alterărilor și contrafacerilor astfel încât integritatea documentului este deplin asigurată. O astfel de prezumție există și în favoarea terților din simplul fapt că înscrierea este efectuată de către un profesionist.

Art. 284. — (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, documentul care reproduce datele unui act, înscrise pe un suport informatic, face deplină dovadă între părți, până la proba contrară.

(2) Dacă suportul sau tehnologia utilizată pentru redactare nu garantează integritatea documentului, acesta poate servi, după circumstanțe, ca mijloc material de probă sau ca început de dovadă scrisă.

(...)

Art. 632 (...) (2) Constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărârri sau înscrișuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare.”

e) Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, republicată, denumită în continuare *Legea nr. 455/2001*:

„Art. 5. — Înscrișul în formă electronică, căruia i s-a încorporat, atașat sau i s-a asociat logic o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat nesuspendat sau nerevocat la momentul respectiv și generată cu ajutorul unui dispozitiv securizat de creare a semnăturii electronice, este asimilat, în ceea ce privește condițiile și efectele sale, cu înscrișul sub semnătură privată.”

6. Reglementări internaționale incidente

a) United Nations Commission on International Trade Law (denumită în continuare *UNCITRAL*) — Legea-model privind comerțul electronic din 1996;

b) UNCITRAL — Legea-model privind semnăturile electronice din 2001;

c) UNCITRAL — Convenția O.N.U. privind utilizarea comunicărilor electronice în contractele internaționale din 2005 (România nu a aderat și nu a ratificat această convenție);

d) Principiile UNIDROIT ale contractelor comerciale internaționale 2010.

7. Reglementări ale Uniunii Europene

a) Regulamentul (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 octombrie 2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului („Regulamentul privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului”);

b) Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE. Prezintă relevanță îndeosebi art. 6 și art. 25.

c) Directiva 2009/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor;

d) Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului;

e) Directiva 1999/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 1999 privind un cadru comunitar pentru semnăturile electronice, abrogată prin Regulamentul (U.E.) nr. 910/2014 începând cu 1 iulie 2016;

f) Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă.

8. Alte reglementări interne

a) Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice;

c) Legea nr. 287/2009 privind Codul civil;

d) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori

IV. Orientările jurisprudențiale divergente

9. Cu referire la problema de drept menționată, în practica instanțelor arondate Curții de Apel București s-au conturat opiniile ce urmează a fi expuse succint în continuare.

10. Astfel, într-o primă opinie, instanțele judecătorești au încuviințat executarea silită demarată în temeiul acestor contracte privind serviciile financiare încheiate la distanță, apreciind, în esență, în majoritatea lor, că încheierea valabilă a acestora a fost dovedită prin raportare la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, fiind probate în cauză primirea mesajului de confirmare de către consumator la comanda sa și faptul ridicării de către acesta a sumei de bani agreeate de părți, motiv pentru care, în considerarea art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau, după caz, a art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, contractul în discuție constituie titlu executoriu.

De asemenea s-a opinat că, în considerarea Ordonanței Guvernului nr. 85/2004, legiuitorul nu a impus imperativ ca un contract de servicii financiare încheiat la distanță prin mijloace online să fie încheiat sub forma unui înscris sub semnătură privată.

11. În cea de-a doua opinie, instanțele judecătorești au respins cererea de încuviințare a executării silită pornite în temeiul contractelor în discuție pentru considerentul majoritar că acestea nu constituie titluri executorii, din moment ce nu cuprind

semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului.

S-a reținut și că un înscris pretins a fi titlu executoriu, redactat în formă tipărită, dar nesemnat de către debitor — ipoteză cu care trebuie echivalată și aceea a înscrisului emis în formă electronică, dar fără semnătura electronică extinsă — nu poate constitui temei al încuviințării executării silită tocmai pentru că lipsa semnăturii de pe înscris îi refuză acestuia recunoașterea sa ca înscris sub semnătură privată chiar și într-o procedură necontencioasă cum este procedura încuviințării silită.

În acest sens au fost avute în vedere statuările Curții Constituționale din Decizia nr. 458/2009, prin care s-a reținut că: „executarea silită nu trebuie privită unilateral, numai din perspectiva creditorului și a drepturilor acestuia, ci și din perspectiva debitorului, căruia deopotrivă trebuie să îi fie asigurate garanțiile ce caracterizează dreptul la un proces echitabil, prin înlăturarea oricăror posibilități de abuz și a eventualelor demersuri șicanatorii. Accesul la o instanță de judecată, prin posibilitatea contestării actelor de executare făcute cu încălcarea legii, nu constituie întotdeauna un remediu suficient oferit persoanei împotriva căreia s-a procedat în mod nelegal la începerea executării silită. Este necesară o garanție procesuală a debitorului pentru prevenirea oricărui abuz în exercitarea dreptului de către creditorul urmărit, iar controlul judecătoresc al începerii executării silită constituie o asemenea garanție, adecvată și eficientă, a dreptului la un proces echitabil al tuturor părților implicate în această procedură”.

12. Colegiul de conducere al Curții de Apel București a constatat, din examinarea răspunsurilor transmise, că în cadrul următoarelor instanțe judecătorești s-a conturat opinia majoritară în sensul că un contract privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului nu constituie titlu executoriu: Tribunalul București — secțiile III—V civile și judecătoriile arondate Tribunalului București, Tribunalul Ilfov, Judecătoria Cornetu, Tribunalul Giurgiu și judecătoriile arondate acestuia (Judecătoria Giurgiu și Judecătoria Bolintin-Vale), judecătoriile arondate Tribunalului Ialomița, Judecătoria Călărași, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Roșiori de Vede, Judecătoria Videle și Judecătoria Zimnicea.

13. Opinia minoritară în sensul că respectivul contract constituie titlu executoriu a fost exprimată de Tribunalul Ialomița, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Turnu Măgurele și Judecătoria Oltenița.

14. În cadrul Judecătoriei Buftea, ca și în cadrul Judecătoriei Lehliu-Gară au fost exprimate ambele opinii expuse anterior, majoritară fiind cea potrivit căreia respectivul contract constituie titlu executoriu.

15. În urma adreselor înaintate de curțile de apel, s-au conturat următoarele orientări jurisprudențiale:

16. Într-o primă orientare s-a apreciat că poate constitui titlu executoriu contractul privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului.

În motivarea acestei opinii s-a reținut că prin art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 se permite perfectarea convențiilor de creditare la distanță, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare fiind reprezentat de momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa.

Potrivit art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, contractele de credit încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii.

Totodată, prin art. 3 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 este definit contractul la distanță ca fiind contractul de furnizare a serviciilor financiare încheiate între un furnizor și un consumator, în cadrul unui sistem de vânzare la distanță sau

al unui sistem de furnizare de servicii organizat de către furnizor care utilizează în mod exclusiv, înainte și la încheierea acestui contract, una sau mai multe tehnici de comunicație la distanță.

Respectivul contract a fost încheiat în momentul acceptării ofertei creditoarei de către debitor prin retragerea sumei de bani puse la dispoziția acestuia de instituția financiară nebanară. Astfel, s-a făcut dovada încheierii contractului, independent de existența semnăturii olografe a părților pe contractul depus pe suport hârtie ori a semnăturii electronice extinse.

În temeiul art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, contractele de credit încheiate de o instituție financiară nebanară, precum și garanțiile reale și personale afectate garantării creditului constituie titluri executorii.

Conform art. 638 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, sunt titluri executorii și pot fi puse în executare silită titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie. Toate sumele datorate de către debitor în temeiul titlului executoriu sunt susceptibile de executare în cazul neexecutării benevole a obligației.

În acest sens s-au pronunțat instanțele arondate Curții de Apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara.

17. Într-o a doua orientare s-a considerat că se impune a fi respinse cererile de încuviințare a executării silite a contractelor de furnizare de servicii de credit încheiate la distanță care nu conțin semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului, întrucât acestea nu constituie titluri executorii.

La pronunțarea acestor soluții s-a avut în vedere că una dintre condițiile esențiale de validitate necesare pentru aprecierea asupra legalității încheierii unui contract civil, indiferent că este încheiat sau nu la distanță, privește existența consimțământului dintre cele două părți, potrivit art. 1.179 alin. (1) pct. 2 din Codul civil, iar în cadrul procedurii de încuviințare a executării silite instanța constată caracteristica contractului de credit de a fi titlu executoriu, prin raportare la premisa dovedirii calității de împrumutat a persoanei față de care se solicită încuviințarea executării silite.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 455/2001, „prezenta lege stabilește regimul juridic al semnăturii electronice și al înscrisurilor în formă electronică, precum și condițiile furnizării de servicii de certificare a semnăturilor electronice”.

Conform art. 7 din Legea nr. 455/2001, „în cazurile în care, potrivit legii, forma scrisă este cerută ca o condiție de probă sau de validitate a unui act juridic, un înscris în formă electronică îndeplinește această cerință dacă i s-a încorporat, atașat sau i s-a asociat logic o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat și generată prin intermediul unui dispozitiv securizat de creare a semnăturii”.

Potrivit art. 4 pct. 3 din același act normativ, „semnătura electronică reprezintă date în forma electronică, care sunt atașate sau logic asociate cu alte date în formă electronică și care servesc ca metodă de identificare”.

În lipsa dovezii existenței semnăturii electronice extinse atașate contractului de credit care să dovedească calitatea de împrumutat a persoanei față de care se solicită încuviințarea executării silite nu se poate pune problema existenței unui titlu executoriu.

Referitor la aplicabilitatea, în cazul cererilor de încuviințare a executării silite a contractelor de furnizare de servicii de credit încheiate la distanță, a dispozițiilor art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, potrivit căruia „dacă părțile nu au convenit altfel, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare îl constituie momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa”, s-a apreciat că acestea nu sunt incidente, întrucât acest text de lege reglementează momentul încheierii

contractului și nu privește modalitatea de identificare a persoanelor între care s-a încheiat convenția. Pentru a stabili acest aspect sunt incidente în cauză dispozițiile art. 24 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 conform căruia „sarcina probei privind îndeplinirea obligațiilor furnizorului de informare a consumatorului, precum și sarcina probei existenței consimțământului consumatorului la încheierea contractului și, după caz, la executarea acestuia cad în sarcina furnizorului”.

Coroborând faptul juridic al inexistenței acestei probe cu aspectul reglementat de Legea nr. 455/2001 privind necesitatea unei semnături electronice extinse, în cazul contractelor încheiate la distanță, care să facă posibilă identificarea debitorului contractual, s-a apreciat că nu se poate dovedi identitatea între persoana care a încheiat contractul de împrumut în calitate de împrumutat și persoana față de care s-a solicitat încuviințarea executării silite.

În acest sens s-au pronunțat instanțele arondate Curții de Apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava și Timișoara.

V. Punctul de vedere al Colegiului de conducere al Curții de Apel București

18. Preliminar expunerii punctului de vedere al colegiului s-a arătat că prin Decizia nr. 7 din 22 ianuarie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea Tribunalului București — Secția a III-a civilă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 666 alin. (5) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă, raportat la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, respectiv de a stabili dacă, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a oferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate, relevante fiind paragrafele 73—88.

19. Raportat la aceste considerente, precum și la dispozițiile legale incidente, Colegiul de conducere al Curții de Apel București a apreciat că problema care se ridică este aceea dacă, în contextul dat, se poate vorbi de existența sau nu a unui titlu executoriu care, nefiind înscris autentic, nu îndeplinește nici condițiile unui înscris sub semnătură privată.

20. Problema nu este aceea a încheierii sau nu a contractului în sine, căci contractul poate fi perfectat valabil și verbal, nefiind necesară semnătura părților, iar o atare încheiere se poate dovedi cu respectarea dispozițiilor legale în materie, ci a recunoașterii caracterului de titlu executoriu unui înscris, care nu îndeplinește condițiile înscrisului autentic sau ale înscrisului sub semnătură privată.

21. În conformitate cu art. 632 alin. (2) din Codul de procedură civilă, constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare.

22. Înscrisurile extrajudiciare care pot fi puse în executare sunt cele prevăzute de art. 638 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

23. Astfel, potrivit acestui articol, sunt de asemenea titluri executorii și pot fi puse în executare silită:

- a) încheierile și procesele-verbale întocmite de executorii judecătorești care, potrivit legii, constituie titluri executorii;
- b) înscrisurile autentice, în cazurile prevăzute de lege;
- c) titlurile executorii notariale emise în condițiile prevăzute de lege;
- d) titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie.

24. Potrivit art. 641 din Codul de procedură civilă, înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii numai dacă sunt înregistrate în registrele publice, în cazurile și în condițiile anume prevăzute de lege (...).

25. Ca atare, un contract încheiat între părți poate fi titlu executoriu în măsura în care constituie un înscris autentic sau un înscris sub semnătură privată, iar legea îi recunoaște puterea executorie.

26. În conformitate cu art. 272 din Codul de procedură civilă, înscrisul sub semnătură privată este acela care poartă semnătura părților, indiferent de suportul său material; el nu este supus niciunei formalități, în afara excepțiilor anume prevăzute de lege.

27. Din coroborarea acestor texte legale rezultă că dacă debitorul nu a semnat contractul încheiat la distanță, înscrisul constator al actului juridic nu constituie un înscris sub semnătură privată în accepțiunea art. 272 din Codul de procedură civilă.

28. În consecință, s-a apreciat că un contract de furnizare de servicii de credit încheiat la distanță în condițiile Ordonanței Guvernului nr. 85/2004, care nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului, nu constituie titlu executoriu, neîntrunind condițiile unui înscris sub semnătură privată.

29. Pentru toate aceste considerente, reținând existența unei practici neunitare la nivelul tuturor instanțelor arondate Curții de Apel București cu referire la problema de drept menționată anterior, opiniile diferite existând nu numai la nivelul Tribunalului București, dar și la nivelul celorlalte cinci tribunale din raza de competență a Curții de Apel București, s-a solicitat admiterea recursului în interesul legii promovat și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, republicată, raportat la art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului sau, după caz, art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, art. 632 alin. (2) și art. 272 din Codul de procedură civilă ori, după caz, art. 5 din Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, republicată, referitoare la caracterul de titlu executoriu sau nu al contractului privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului.

VI. Punctul de vedere al Ministerului Public

30. Ministerul Public a considerat că, în raport cu stadiul actual al legislației în domeniu și cu tendințele de evoluție a acesteia, contractele având ca obiect servicii financiare încheiate la distanță care nu cuprind semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică a părților nu constituie titluri executorii.

31. În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că forma scrisă și cerința semnăturii (olografe sau electronice) rezultă cu prisosință din prevederile art. 7 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, iar importanța deosebită a contractelor de furnizare a serviciilor financiare, dată de dimensiunea consecințelor patrimoniale pe care acestea le implică, face ca regimul încheierii contractelor de credit cu consumatorii, mai ales atunci când acestea se perfectează la distanță, să fie supus unor rigori și exigențe sporite, atât în privința îndeplinirii condițiilor de fond, cât și a celor ce țin de forma actelor juridice, acestea din urmă reprezentând, în esență, garanția asumării în deplină cunoaștință de cauză și voință a obligațiilor contractuale.

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

32. Prin Decizia nr. 60 din 18 septembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 845/1/2017 și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 928 din 24 noiembrie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a admis sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 22.006/303/2016 și a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 2.431 din Codul civil, raportat la art. 632 din Codul de procedură civilă, este posibilă executarea silită a unei creanțe garantate printr-un contract de ipotecă valabil încheiat, ce constituie titlu executoriu, chiar dacă dreptul de creanță însuși nu este constatat printr-un înscris care să constituie, potrivit dispozițiilor legale, titlu executoriu.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr. 7 din 22 ianuarie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 2.506/1/2017 și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 254 din 22 martie 2018, a respins ca inadmisibilă sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția a III-a civilă în Dosarul nr. 1.256/303/2017 pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 666 alin. (5) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă prin raportare la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, respectiv de a stabili dacă, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate.

33. Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 5 iulie 2012, pronunțată în cauza C-49/11 în procedura *Content Services Ltd împotriva Bundesarbeitskammer*, este relevantă sub aspectul înțelesului sintagmei „suport durabil”.

VIII. Punctul de vedere teoretic exprimat de specialiștii consultați

34. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași — Facultatea de Drept a considerat că un înscris care nu cuprinde nici semnătura olografă, nici semnătura electronică extinsă a părților nu poate constitui titlu executoriu, semnătura constituind o condiție de regularitate exterioară, a cărei lipsă atrage nevalabilitatea înscrisului; or, un *instrumentum* nu poate fi considerat titlu executoriu dacă nu îndeplinește în primul rând condițiile pentru a fi un înscris sub semnătură privată.

35. Universitatea de Vest din Timișoara — Facultatea de Drept a apreciat că un contract privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului poate constitui titlu executoriu, în măsura în care respectă cerințele legii speciale care îi conferă acest caracter, printre altele art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau art. 51 alin. (1) din Legea nr. 93/2009.

36. Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca — Facultatea de Drept a arătat că înscrisurile pe suport informatic/digitalizat care marchează încheierea contractului de servicii financiare la distanță între creditorul profesionist și consumator nu pot avea valoarea de titlu executoriu, în contextul absenței semnăturii olografe/semnăturii electronice extinse a consumatorului debitor, nu doar lipsa acesteia refuzându-i recunoașterea sa ca înscris sub semnătură chiar și într-o procedură necontencioasă, cum este procedura încuviințării executării silite, ci absența parametrilor tehnici univoci care să facă nealterabil unilateral documentul emis în format digital, în acest sens fiind avute în vedere statuările Curții Constituționale din Decizia nr. 458/2009.

37. În opinia științifică întocmită de prof. univ. dr. Corneliu Bîrsan la solicitarea B.N.P. Paribas Personal Finance — S.A. — Sucursala București s-a reținut că prevederile legale incidente, anume — art. 1.186 alin. (1) și 1.200 din Codul civil, art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, art. 52 din Legea nr. 93/2009, art. 282 alin. (1), art. 284 alin. (1), art. 638 alin. (1) pct. 4 și art. 641 din Codul de procedură civilă și art. 25 alin. (1) și (2) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 —, conferă contractului de credit bancar materializat printr-un înscris caracter executoriu, fără a impune condiția ca acesta să fie încheiat sub forma unui înscris sub semnătură privată; încheierea contractului de credit fără semnătura olografă a debitorului sau fără semnătura electronică avansată a debitorului, care l-ar asimila unui înscris sub semnătură privată, nu afectează caracterul de titlu executoriu al contractului de credit, încheiat în condițiile art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau ale art. 52 din Legea nr. 93/2009, coroborat cu art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, în condițiile în care înscrisul de care se prevalează creditorul conține toate elementele necesare validității contractului, inclusiv consimțământul părților.

IX. Raportul asupra recursului în interesul legii

38. Prin raportul întocmit de judecătorii-raportori desemnați, conform art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 raportat la art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau, după caz, art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, art. 632 alin. (2) și art. 272 din Codul de procedură civilă ori, după caz, art. 5 din Legea nr. 455/2001, contractul privind serviciile financiare la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului nu constituie titlu executoriu.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

X.1. Analiza condițiilor de admisibilitate

39. Verificând regularitatea investiției, prin prisma dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă se constată că această condiție legală este îndeplinită în ceea ce îl privește pe titularul sesizării.

40. Este îndeplinită și condiția privind respectarea cerințelor de ordin formal prescise de prevederile art. 515 din Codul de procedură civilă, date fiind anexele memoriului de recurs în interesul legii, din care rezultă că se identifică la nivelul instanțelor naționale practică neunitară.

41. Obiectul recursului în interesul legii se circumscrie dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, în sensul că privește o problemă de drept soluționată diferit de instanțele judecătorești.

42. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție este investită, prin promovarea prezentului recurs în interesul legii, cu solicitarea de a stabili dacă, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 raportat la art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau, după caz, art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, art. 632 alin. (2) și art. 272 din Codul de procedură civilă ori, după caz, art. 5 din Legea nr. 455/2001, contractul privind serviciile financiare încheiat la distanță ce nu cuprinde semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă a debitorului poate constitui titlu executoriu.

X.2. Analiza fondului recursului în interesul legii

43. Titularul sesizării solicită unificarea practicii judiciare cu privire la caracterul de titlu executoriu al contractelor privind serviciile financiare încheiate la distanță care nu cuprind semnătura olografă sau, după caz, semnătura electronică extinsă.

44. Practica judiciară neunitară invocată relevă faptul că aceste contracte intră sub sfera de incidență a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, practica fiind centrată preponderent pe contractele de credit.

45. Însă, față de dispozițiile art. 3 lit. e) din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, care definesc noțiunea de „tehnică de comunicație la distanță” și, față de tipurile de contracte deduse judecății, a căror calificare drept titluri executorii a generat practica neunitară, sunt supuse analizei de față exclusiv contractele la distanță încheiate în formă electronică ori prin mijloace electronice (mijloacele electronice sunt definite de art. 1 pct. 2 din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic).

46. Este de menționat că, prin prezenta decizie, nu se intră în sfera de demarcație a celor două tipuri de contracte (încheiate în formă electronică ori prin mijloace electronice), întrucât aceasta are influență în privința probațiunii, fiind fără relevanță asupra problematicei caracterului de titlu executoriu al unor astfel de contracte.

47. „Tehnică de comunicație la distanță” este definită de art. 3 lit. e) din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 drept orice mijloc care, fără a necesita prezența fizică simultană a celor două părți, consumator și furnizor, poate fi folosit pentru comercializarea ori promovarea la distanță a serviciilor financiare.

48. Doctrina și jurisprudența au asimilat tehnicilor de comunicație la distanță telefonul (art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004), accesarea paginilor de internet ale furnizorilor, email-ul, serviciile poștale clasice, internetul, automatele de apel, fax-ul sau telecopiatorul (ultimele trei având o reglementare specială în art. 16 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004).

49. În contextul legal, doctrinar și jurisprudențial evocat s-a apreciat contractul la distanță ca fiind genul, iar contractul în formă electronică sau încheiat prin mijloace electronice ca fiind specia și numai acest din urmă tip de contract formează obiect al analizei de față.

50. În plus, din examinarea coroborată a dispozițiilor art. 7 alin. (3) teza I cu dispozițiile art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2014 („dacă părțile nu au convenit altfel”) se poate trage concluzia că părțile pot conveni ca un contract încheiat la distanță să poată fi încheiat pe baza semnăturii electronice, după cum pot conveni ca manifestarea lor concordantă de voință, exprimată în formă electronică sau prin mijloace electronice, să fie materializată în scris, pe suport hârtie, și să fie întărită prin semnătură olografă. De asemenea, cerințe legate de semnătură privind diferite tipuri de contracte încheiate la distanță pot fi impuse prin lege.

51. Numai că recursul în interesul legii de față nu are în vedere aceste două ipoteze, ci exclusiv ipoteza contractului încheiat electronic la distanță, redat pe suport hârtie în scopul demarării procedurii executării silite, fără o semnătură electronică sau olografă, fiind utilă fixarea acestor două premise ale analizei prin identificarea tipului de contract la distanță dedus judecății.

52. Se cuvine evocată ca prezentând importanță Decizia nr. 7 din 22 ianuarie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care a vizat aplicarea și interpretarea art. 666 alin. (5) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă prin raportare la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, decizie prin care sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă.

53. Dezlegările date problemei de drept care a format obiectul întrebării preliminare soluționate prin Decizia nr. 7 din 22 ianuarie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept,

sunt obligatorii, în considerarea faptului că sesizarea nu a fost respinsă pe aspecte formale, ci, dimpotrivă, Completul pentru dezlegarea problemei de drept a făcut o analiză de fond a dispozițiilor art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 și a ajuns la concluzia că problema de drept care formează obiectul sesizării nu este aptă să ducă la soluționarea cauzei pe fond (considerentul 91).

54. În contextul dat, față de dispozițiile art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în soluționarea prezentului recurs în interesul legii există obligația de a ține cont de faptul că, în considerentul 81, s-au reținut următoarele:

„În temeiul acestei prevederi legale, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare este momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fără a fi necesară semnătura olografă sau electronică pentru determinarea momentului la care contractul este valabil încheiat și produce efecte”.

55. De asemenea, prin Decizia nr. 7 din 22 ianuarie 2018, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat asupra faptului că, în raport cu prevederile art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, contractul se încheie în mod valabil la momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa și că pentru valabila încheiere a acestui tip de contract nu este nevoie de semnătură olografă sau electronică.

56. Din perspectiva dispozițiilor Codului de procedură civilă, contractul privind serviciile financiare încheiate la distanță reprezintă un înscris pe suport informatic, potrivit celor prevăzute de art. 266 și art. 282 din Codul de procedură civilă, și are regimul probator descris de art. 283 din Codul de procedură civilă — prezumția de validitate a înscrisului —, precum și puterea doveditoare stabilită prin prevederile art. 284 din Codul de procedură civilă.

57. Totodată, un astfel de contract are caracter executoriu, atât din perspectiva dispozițiilor art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, cât și din perspectiva dispozițiilor art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006.

58. Cele două texte au conținut identic și conferă contractelor de credit încheiate cu o instituție bancară sau cu una nebanară caracter de titlu executoriu.

59. Analiza textelor legale evocate pleacă de la premisa subînțeleasă a unor contracte bancare (specie a contractelor de servicii financiare), inclusiv contracte încheiate la distanță, valabil încheiate.

60. Or, în condițiile în care s-a statuat asupra valabilității acestor contracte în lipsa semnăturii olografe, coroborarea art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 cu art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009 și cu art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 impune concluzia că, odată stabilit momentul încheierii valabile a contractului, acesta din urmă dobândește și calitatea de titlu executoriu, în lipsa oricărei alte condiționări legale.

61. Pentru a trage această concluzie trebuie plecat, distinct de dispozițiile art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009 și ale art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, și de la analiza de ansamblu a reglementării specifice contractelor la distanță — Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 (a cărei aplicare prioritară se impune a fi făcută, conform principiului *specialia generalibus derogant*), care nu prevede nicio obligație în sarcina părților contractante de a semna convenția încheiată în condițiile art. 8 ulterior acestui moment, prin semnătură olografă ori electronică.

62. Se apreciază, de altfel, că o atare obligație, pe lângă faptul că nu este impusă de actul normativ aplicabil, ar fi chiar în contradicție cu mecanismul încheierii contractelor la distanță, *inter absentes*, precum și cu specificul contractelor referitoare la servicii financiare, la comerțul electronic, bazat pe celeritate

și pe lipsa formalismului, contractele de acest gen ținând de activitatea comercială și fiind funciarmente contracte care se încheie *solo consensu*.

63. În acest sens sunt și dispozițiile art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010, care prevăd: „La momentul semnării contractului, toate părțile contractante primesc câte un exemplar original al contractului de credit, cu excepția contractelor încheiate la distanță.”

64. Ca argument complementar celor deja expuse pot fi invocate și dispozițiile art. 7 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, care prevăd: „Contractele încheiate prin mijloace electronice produc toate efectele pe care legea le recunoaște contractelor, atunci când sunt întrunite condițiile cerute de lege pentru validitatea acestora”.

65. Or, așa cum s-a reținut, contractele la distanță încheiate electronic în condițiile art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 sunt, în lipsă de stipulație expresă contrară a părților sau a legiuitorului, valabil încheiate fără semnătură, iar unul dintre efectele pe care legea — art. 7 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 — îl leagă de valabilitatea lor este calitatea lor de titlu executoriu.

66. Din perspectiva semnăturii electronice sunt semnificative dispozițiile art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 910/2014, care prevăd: „În vederea asigurării bunei funcționări a pieței interne, vizând în același timp un nivel adecvat de securitate a mijloacelor de identificare electronică și a serviciilor de încredere, prezentul regulament:

(a) stabilește condițiile în care statele membre recunosc mijloacele de identificare electronică a persoanelor fizice și juridice care intră sub incidența unui sistem notificat de identificare electronică al unui alt stat membru;

(b) stabilește norme pentru serviciile de încredere, în special pentru tranzacțiile electronice și

(c) stabilește un cadru juridic pentru semnăturile electronice, sigiliile electronice, mărcile temporale electronice, documentele electronice, serviciile de distribuție electronică înregistrate și serviciile de certificare pentru autentificarea unui site internet”.

67. Sunt semnificative și dispozițiile art. 3 pct. 11 și 12 din același regulament, care definesc semnătura electronică și semnătura electronică calificată.

68. De asemenea, din examinarea dispozițiilor art. 6 alin. 1 din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 reiese că sunt recunoscute în primul stat membru mijloacele de identificare electronică emise într-un alt stat membru atunci când este necesară o identificare electronică în temeiul dreptului intern sau al practicii naționale.

Art. 6 alin. 1 prevede: „Atunci când este necesară o identificare electronică care utilizează un mijloc de identificare electronică și o autentificare în temeiul dreptului intern sau al practicii administrative naționale pentru a accesa un serviciu prestat online de un organism din sectorul public într-un stat membru, mijloacele de identificare electronică emise într-un alt stat membru sunt recunoscute în primul stat membru în scopul autentificării transfrontaliere a respectivului serviciu online, cu condiția să fie îndeplinite următoarele condiții:

(a) mijloacele de identificare electronică să fie emise în cadrul unui sistem de identificare electronică inclus în lista publicată de Comisie în temeiul articolului 9;

(b) nivelul de asigurare al respectivelor mijloace de identificare electronică să corespundă unui nivel de asigurare egal sau mai ridicat decât nivelul de asigurare impus de organismul din sectorul public relevant pentru a accesa respectivul serviciu online în primul stat membru, cu condiția ca nivelul de asigurare al mijloacelor de identificare electronică respective să corespundă nivelului de asigurare substanțial sau ridicat;

(c) organismul din sectorul public relevant utilizează nivelul de asigurare «substanțial» sau «ridicat» în legătură cu accesarea online a serviciului respectiv.

Această recunoaștere trebuie să aibă loc în termen de cel mult 12 luni de la publicarea de către Comisie a listei menționate la primul paragraf litera (a)».

69. În această ordine de idei, în cazul unor astfel de contracte, care au regim special din punct de vedere formal, problema semnăturii olografe sau electronice este lipsită de relevanță prin raportare la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004, ea putând căpăta importanță exclusiv în situația în care există o cerință legală ori un acord neîndoielnic al părților,

care să lege validitatea contractului de forma scrisă a acestuia și de semnătura olografă ori electronică.

70. Odată stabilită validitatea contractului, nu există niciun temei legal de respingere a cererii de executare silită în temeiul art. 666 alin. (5) pct. 3 din Codul de procedură civilă, întrucât semnătura, atunci când nu este convenită de părți, nu reprezintă o condiție de formă impusă de legea specială, acest contract putând constitui temei al executării în condițiile art. 632 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prin derogare de la dispozițiile art. 272 din Codul de procedură civilă, prevalența art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 față de art. 272 din Codul de procedură civilă impunându-se a fi reținută în baza principiului *specialia generalibus derogant*.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 517, cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 lit. a), b), e) și f) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 raportat la art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 sau, după caz, art. 52 alin. (1) din Legea nr. 93/2009, art. 632 alin. (2) și art. 272 din Codul de procedură civilă ori, după caz, art. 5 din Legea nr. 455/2001, contractul privind serviciile financiare încheiat la distanță în conformitate cu dispozițiile art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 constituie titlu executoriu în lipsa semnăturii olografe sau a semnăturii electronice extinse, cu excepția situației în care părțile impun semnătura drept condiție de validitate a contractului.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 14 octombrie 2019.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

